

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön martius 4^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Don Alonzo.

(Spanyol beszély.)

Első szakasz.

I.

„Jézus, boldogságom, könyörülj rajtunk! — kiálta az öreg Kata, 's remegve bocsátá-le kiaszott ujjain olvasóját; — igazságos Isten! azt hiszem, szegény házunkat mennykő ütötte-meg!”

„Az könnyen meglehet! — felelé egy az ablaknál álló fiatal férfi, kinézvén az elemek viharaiba. — De azért ne kiabáljon kend olly nagyon Kata! nagytiszteletű nagybátyám majd azt gondolja, hogy a' vén konyha falai szakadtak kendre, vagy hogy az olla potridát ég tüze emészté-meg.”

„Hála Istennek, nem! — mond a' szolgáló nagyot fohászkodva — még élünk, és még minden helyén van nyugalmasan, csak a' kémenyén beömlött eső oltotta-el tűzhelyünkön a' tüzet. E' régi falak még mindig védik lakóikat; áldott legyen emléke az építetőnek!”

„Igen, igen; legalább szárazon ül ember ebben a' szeretetre méltó fészekben — gunyolódék az ifjú — és illy időben el sem hagynám. Istenemre! első eset, hogy örömetst vagyok benne!”

„Csendesesen, csendesesen, Don Alonzo! ha nagy tiszteletű uram hallaná önt.....”

A' fiatal férfi az ajtó felé nézett, és félig sohajtva, félig ásitozva mormogá: „nagybátyám ma ismét nem leend kész breviumával; ugyan kapunk-e még ma este valamit enni.

„Minden kész, az olla tűznél áll készen, és már egy órája, hogy a' bort behütöttem!” — felelt az öreg szolgáló, és fölállván még néhány darab fát vetett a' tüzre. Az ifjú el akarta hagyni a' tágas és nagy konyhát, mellyben valaha egész szerzet számára

lehető étkeket készíteni; de az öreg Kata utána szaladt. — „Az Istenért! — kiálta — csak nem hagyand ön magamat illy nagy zivatarban? hisz ijedtségemben meghalok. A' nagytiszteletű ur is minden perczen lejöhet szobájából! Szépen kérem önt, jőjjön velem a' terembe!”

„A' refectoriumba, mondja nagy bátyám; hisz' ez a' vén fészék előbb barátságos volt, és lelkekre! már nehányszor olly ebédet ettem benne, millyen még egy Carthausinak sem válnék szégyenére, tekintve egyszerűségét.”

Beléptek együtt egy konyha melletti tágas és sötét terembe. Kata kezében lámpa volt, gyenge és bizonytalan világot vető; a' falak szentek és marttyrok művészet nélküli képeivel mázolvák, a' magas ablakok erősen zárttak; egy az országutra vivő izmos ajtón és a' házba vezetőn is már lebecsättattak a' nehéz závarok, bátor még nem volt késő est.

Az ifjú egy bőrrrel bevontt vén székben asztalhoz ült, melyet Kata hamarjában leterített, és rá könyökölvén egy vadászdalt füttyölt. A' lámpa legvilágosabb sugarait lövelte vonásaira, és azok nemesek 's finomak voltak, csaknem olly finomak, mint egy fiatal nőé; bőre fehér; és ha fekete, jó rendbe tartott pofaszakála férfias és komoly tekintetet nem ad arcának, 19 éves ifjúnak tartanád. Magatartása és módja igazán nemesi, de ruhája keserű szegénységét árulta-el tulajdonosának; viseletje hasonlít a' salamancai tanulóknak szokott viseletéhez — egy fehér felső öltöny és egy fekete köpönyegecske; mindkettő vén 's viselt.

„Nagy asszonyunkra! — mond Kata, ki még mindig a' pater nostert pörgette — hagyja-el ön vétkes füttyölését; ugy hiszem, sokkal jobban tenné, ha áhítatosan imádkoznék, hogy a' villám és dörgecs minket megkiméljenek!”

„Igaza van kendnek Kata; legajtatosb arcot mutatandok; mert nézze kend, itt jön nagy bátyám!”

A' felső szobából refectoriumba vezető ajtó halkán nyilt-föl, és egy öreg lépett-be fekete öltönybe burkoltan, mint a' segoviai főtemplombeli papok szoktak.

„Ave Maria!” — monda, és intve fejével köszönte.

„Ave Maria purissima!” — felelé az ifjú, meghajtván magát egész tisztelettel.

Most egy hosszú Benedicite-t mondott a' kanonok főnhangon; azután intett unoka-öcsésének, Alonzónak, hogy üljön-le; és mindketten asztalhoz ültek.

„Nagytiszteletű nagybátyám! ön ma tovább imádkozott, mint egyébkor szokott!”

„A' szegény utasokért imádkoztam; legyen az ur irgalmas mind azoknak, kiket e' rettenetes zivatar a' Sierrán levő uton lep-meg.“

Egy borzasztó mennykő-ütés szakasztá félbe beszédét, és az egész ház megrázkodott alapjaiban. Mindjárt azután lódobogások hallattak kívülről, és a' jól bezártt ajtók ütésektől hangzottak-vissza.

„Baldogságos szüz, idegenek kéredznek-be!“ — kiáltott Kata.

„Istennek és szenteinek nevében nyissátok-ki!“ — hangzott kívülről egy férfihang, — zivatar és eső miatt alig kivehető.

„Rablók, banditák! — mormogá Kata — ne nyitassa-ki nagy tiszteletű ur!“

„No 's — mondá nyugodtan a' kanonok — itt nem sok vinni valót találnak.“

„Nyissátok-ki jó emberek, nyissátok ég nevében — harsogott ugyan azon hang még hangosabban és sürgetőbben, mint előbb, — két hölgy van velem, kik félelem és bágyadtság miatt alkalmasint elvesznek.“

„Mit parancsol ön nagytiszteletű nagybátyám?“ — kiálta Don Alonzo.

„Nyisd-ki az ajtót.“

Alonzo a' parancsot teljesíté; 's két hölgy és egy lovag léptek-be. A' lovag levette széles kalapját; fejét ősz hajak fedték; arcát farradások borították, melyeket bizonyosan a' becsület mezején nyert. Észrevette mindjárt, hogy az őt vendégül befogadó — papi személy, és monda: „nagytiszteletű ur! ugy szeresse önt Isten, mint ön minket! Én Madridból jövök e' két hölgygyel, unokahugaimmal. A' zivatar a' Gvadarrama partjain lepett-meg minket, és azt medréből kihajtotta. Mi az elöntött utakon eltévedtünk, és már legroszabbra is készek lettünk, midőn e' magánosan álló házat megpillantjuk.“

„Isten hozta az urat — felelt a' kanonok — ön szentegyházunk egyik szegény szolgájánál van, de ki önt szívesen látja, mint vendégét. Fogadja tőlem, a' mivel szolgálhatok.“

„Áldassék Isten, áldassék ön, tiszteletre méltó szolgája a' legfőbbnek. Legyen szíves legelőbb is azt megparancsolni, hogy lovainkra legyen gond. A' szegény állatok még kinn állnak zivatarban és esőben.“

„Alonzo! — kiált a' kanonok, 's büszkén és szomorún mosolyogva fordult unokaöcséséhez — legyen gondod a' lovakra gyermekem! tudod, hogy nincs inasunk.“

Az idegen egy pillantatot vete a' hallgatva kimenő nyulánk ifjúra, 's ekkor monda némileg bámulva: „„„ön csak maga lakja e' nagy épületet nagytiszteletű ur?“““

„„Igen uram, én egyedül lakom itt unokaöcsémmel és egy öreg szolgálóval; innét van, hogy házamat, ámbár veszedelmes és nyugtalan időkben élünk, még soha sem bántották, 's bátorságban alhatunk.““

Még mindkét hölgy az ajtónál állt; testalkatjokat, vonásait széles köpönyegek fedék; alig lehete látni a' köpönyegek sötét gallérai alól kivillogó szemeiket.

„„Kata, gondoskodjék kend a' nőkről; szolgáljon nekik mindennel, mi szegény házamtól telik!““ parancsolá az öreg, miután az idegeneket komolyan és szívesen köszöntötte.

,Helyesen nagytiszteletű ur; előbb konyhába vezetem őket, ott jó tüzet rakok, hogy átázott ruháikat megszársítsák.'

„„A' konyhába?““ — kiálta az idegen lovag.

„„„Jó jó, a' konyhába — felelt hirtelen egyik hölgy — én ott igen jól fogom magamat érezni, arról biztosíthatom önöket; nekem annyira szükséges a' nyugalom, hogy engem a' hely, bár hol találok azt, legkevesbbé aggódtat. Köszönd-meg még egyszer Don Juan nagytiszteletű urnak vendégszeretetét.“““

E' szók után meghajtá magát öreg gazdája előtt a' hölgy, kinek hangja tisztán és ifjan hangzott, és kísérőnéje karjaira támaszkodva elhagyta a' teremet. Az idegen letette átázott köpönyegét, és leült szemközt a' kanonokkal. Mintegy ötven éves férfi lehetett; testalkata szikár, de erős; felső öltönye durva posztóbol, mely alól legfinomabb gyolcsból készült inge látszott-ki; rajta egy nehéz arany láncznak gyűrűi fénylettek. A' kanonok gyanakodott vész és zivatar által hozzá hajtott vendégén; mindazáltal a' nemes vendégszeretet törvényei megtiltották neki azt, kinek háza ajtaját kinyitotta, kérdésekkel faggatni, és nyugton bevárta, míg amaz tetszése szerint elkezdé beszédét.

Az idegen barna pofaszakálát simogatta, és nagyokat lélezgett, mint ki nagy veszedelemből látja magát kiszabadulva. — „„„Szegény lelkemre — kezdé ekkor — ideje volt már, hogy földél alá találjunk! A' nők nem fékezheték lovaikat, mellyek minden mennyköűtésre magasan ágaskodtak; alkalmasint szemeim előtt kellett volna őket elveszni látni.“““

Az erre gondolat mintha most is kinozta volna; egy darabig hallgatott, azután tovább folytatá: „„„engedelmet kell kérnem ön-től, nagytiszteletű ur, hogy olly nagy alkalmatlanságot szerzünk.“““

„Csak hivatalom szent kötelességét teljesitem — viszonzá a' kanonok — a' keresztényi szelidség parancsolja, hogy koldust, vagy elhagyatottat befogadjak, ha illy zivatarban kér kapumon bebocsáttatást. Itéljen most ön nemes ur! bánhattam volna-e ön-nel másképp?!” Csak az egyet sajnálom, hogy nem fogadhatom önt méltóságához képest.“

Az idegen szilárd pillantást vetett az egyház szolgájára, 's ekkor szólla egykedvű hangon: „„nekem úgy tetszik nagytiszteletű ur! mintha ön nem lakott volna mindig e' különös házban; talán már találkoztunk egymással?!”

„Nem emlékezem nemes ur, hogy ön vonásait láttam volna valaha; de még is ismerem spanyol ország vidékeit és udvarát; nevem sem egészen ismeretlen; Don Antonio de Parvesy Gusman-nak hívják.“

„Gusman ön? és egy Gusmannál találtunk vendégi befogadtatást? — kiálta-fel örömében a' lovag — hála Istennek, mindenható keze vezérlett ide minket!?”

Észrevette a' kanonok, hogy vendége nem egyeztetheti-meg a' házban mindenütt uralkodó szegénységgel e' régi és nemes nevet. — „Családunk ága, mellyhez mi tartozunk — beszélé nyugalmasan és keserű büszkeséggel — mint látja ön, szegény és el-aljasodott; az ügyvédek keze nekünk mit sem hagyott név és éle-ten — égnek e' mindkét ajándokán kívül. Azonban bár mint tör-tént, legyen az ur akaratja! De talán elkövetkezett a' kor, melly-ben igazságot követelhetünk, és igazságot nyerendünk; királyunk Alphons lábaihoz vetendem magamat; úgy hiszem, jól fogadandja dicsőült atyjának egyik régi szolgáját.“

A' lovag ég felé emelte szemeit, és nagyot sohajtott. — „Al-phons király — monda — adjon Isten lelkének örök boldogságot!?”

„Hát meghalt? fiatal királyunk meghalt?!” fölkiálta Gusman, és arcza halotti sápadt lön.

„Meghalt boldog asszony fogantatása napján, a' Madridból Toledóba vezető országuton.“

„E' nagy szerencsétlenségről a' hir még ide nem hatott-el. De igaz-e az nemes ur?!”

„Ah, igen is igaz! Láttam a' királyt meghalni; láttam őt meghalni; káros méreg ölte-meg alattomosan.“

„És ki vitte véghez e' kárhozatos tettet?!”

„Don Henriquez. Mint Kain meggyilkolta testvérét.

(Folytatása következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

Palotadáma. — Ő cs. k. felsége uralkodó királynénk özvegy Csáky Ludmilla grófnét, szül. Lazanzky gfnét, palotadámává méltóztatott ki-nevezni.

PESTI VIZSGÁLÓ.

PESTEN, febr. 26-ki hajnal felé tudóvészéből élete 34-dik évében szende-rült-el örök nyugalomra KISS IVÁN ur, e' lapoknak több évtől fogva szor-galmas segéd-szerkesztője, az almanach-társaság 's a' pestbudai hangász-egyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskolát alapító egyesületnek részvé-nyes tagja 's ez utóbbinak pénztárnoka. Hült tetemei 27-én vitettek barátjai 's tisz-telőitől kísérve a' József városi czipinterembe. — A' boldogult — Rőjtökön (Sopron megye) született tisztes szülöktől; ferserdültt fiatalága korát a' m. színészetnek szentelé, 's mint ennek avatottja a' magyar 's külföldi literaturából szorgalmasan gyűjte ismereteket. A' magyar színészet neki köszöni igen számos fordított színművek birtokát; e' lapok pedig több részint eredeti részint fordított elbe-szélést 's értekezéseket közlének tőle majd saját neve, majd Rőjtöki 's Par-lagi név alatt. — Egyike volt a' legbecsületesebb embereknek, 's példát mu-tatott, mennyire haladhat szegény ifjú is elő vas szorgalom által, millyennel ő igazán dicsekedhet, a' tanulmányban és hasznos ismeretekben. — Nyu-godjanak békesen hamvai.

MÁTRAY Gábor.

Időjárás. Mult febr. 19-től fogva a' kikibukkant napsugárok jó formán olvaszták jegünket 's havunkat. 22-én azonban eső is hó is hullott; 23. és 24-kén folyvást szállongtak hópihéek, 25. és 26-ki éjjel pedig 's még e' napi reg-gel is jó forma mennyiséggel hullott ismét. — A' 25-ki délelőtti napfény erő-sebben hatott Dunánk jegére; mert e' napi délután 3 órakor megindult, de ne-hány percz múlva megállt, 's az emberek azonnal jártak ismét rajta. Mart. 1-jéig éjenként kemény fagy, nappal verőfény volt. A' városi hatóság már ladi-kokat vitetett minden főutszáinkba; mert a' folytonos havazás méltán aggódttat minket a' bekövetkezhető áradás felől. — Már a' Bécsiek is rendelkezést tet-tek a' veszély esetére. Adja Isten, hogy a' hó olvadása hirtelen ne történjék!

KÜLÖNFÉLE.

A' férj, nő és kutya. — Jolibois Eusebe, származatára nézve nor-manni, Darnetal városban, mellynek nevezetességei közé tartozik, hajfodrász-ságot és tánczmesterséget üz, és e' mellett tart egy korcsmát is, hol ételeket és italokat kaphatni. Illy kitünő művészi tehetségekkel, Jolibois nem lehet nem nagy csudálója Napoleonnak. Ennél fogva ez előtt mintegy hat héttel eltökélte magában, hogy a' nagy ember temetésén jelen lesz. Mindazáltal tart-ván attól, hogy neje részéről hatalmas ellenzésre talál, jónak vélte csak ugy bucsúvétel nélkül távozni, és ettől fogva nem is tért vissza. A' nő gyakorlott levén a' borotválásban, egy ideig föláldozta magát a' szakálaknak; de vég-re megunván az özvegyiséget, elhatározta Parisba utazni. Oda érkezve, egyik nagybátyjához ment, deez Joliboist csak egyszer látta, és azt hitte, hogy már régen honn van. A' csapodár hajfodrász neje egy öl-ebet hozott magával, mellynek Jolibois Cartuche nevet adott, és melly őt eddig minden fürké-szésénél kísérte. Utósó vasárnapon (januar 17.) a' nőt nagybátyja bú-osz-

latás kedvéért a' Coutille-sétahelyre vitte. Belépnek egy tánczterembe. Cartouche hirtelen egy tánczosport közé rohan; ugatása meghaladja a' muzsikát; rá ismert urára. Jolibois asszony és nagybátyja egyszerre itt vannak. Megpillantván őket el akarillanni a' hűtlen, de a' nagybátya megcsipi. A' táncz elakad; mindenek előnyomulnak a' házások veszekedését láthatni; a' vitatkozások élénkek lesznek. — Majd egy új színésznő elegyedik a' jelenetbe. Ez Jolibois tánczosnéja, ki neki szemére hányja, hogy őt megcsalta, azt hazudván, hogy nőtlen. — Jolibois a' bortól fölhevülve, haragtól fölingerelve, hangosan megtagadja törvényes nejét, és erősen állítja, hogy őt egyáltalában nem ismeri. De a' nagybátya illy gazságon fölindulva ököl-ütésekkel esik bűnös rokonának, és a' jelenet kék szemekkel és betört fogakkal fejlődik-ki a' rendőrhiztos előtt, ki a' csapodár hajfodrást és gaztettet büntető nagybátyát együtt befogatta.

Legjobb borvevők. — (Parisi békebiróság előttijelenet) Jalocharde eredeti képe a' borvegyítésnek, a' champagnei e' vidám emberesített személyesítésének. Jalocharde ez előtt évvel jött Bordeauxból; alkalmas bérlett helyen, a' rue de la Hachete-ban, telepedett-meg próbáival, és 18.000 testvére mellett is, kik naponként, mint ugyan annyi csődülők, méregetik Paris' utszáit, és utjokon Cognac brulant-ot, Ai mousseux-t, Bourgogne spiritueux-t és Lafitte parfum-t terjesztnek-szét, még is már többet nyert 50.000 franknál! Azonban, miképp' eszközölte azt, hogy olly iparüzés mellett illy következményeket nyerhessen — mellynél néhány hitetlenek véleménye szerint alig lehet annyira menni, hogy vizet ihassék ember?... A' törvényes vita tudunkra adandja.

Bíró. — Mi ellen kiabál ön Jalocharde ur?

Jalocharde. — O! kicsinység, úgy szóllván semmi; magam is hallgatnék róla, ha könyveim rendes vitele nem kívánná, hogy szólljak... de hiában, ezeket rendben kell tartani... én egyáltalában nem is sürgetem azt, hanem ez a' különcz Code de commerce.... Nem zavarodásból történik; azon ön éppen ne aggódjék; még én nem vagyok olly gazdag, hogy megbukhassam. (általános nevetés)

Bíró. — Igen jól; de mi azt akarjuk tudni, mit követel ön?

Jalocharde. — Godfroy úrtól kívánok 600. franknyi összeveget az adott borokért.

Egy vén gazdasszony. — Bort adott-el ön Godfroy urnak? hiszen ő meghalt!

Jalocharde. — Hallottam, hogy e' kellemetlenség történt vele; sajnálom is szivemből... derék becsületes ember volt, és jó atya... —

Gazdasszony. — Hiszen soha sem volt neje!

Jalocharde (a' nélkül hogy zavarba jőne). — Ez mindegy asszonyom! ő még is jó atya volt, mint veszi az ember (tartós kacaja). A' haza benne egy polgárt, egy francziát vesz - el.

Gazdasszony. — Francia? hiszen svaiczi volt!

Jalocharde. — Semmit sem tesz; ha nem volt is francia, de lehetett volna. (Általános kedv) A' rény világpolgári; ő pedig erényes volt, mint senki más e' világon, még Iphigeniát és Lucretiát sem véve-ki; de kérem ezutóbbit Borgiával föl nem cseréltetni.

Gazdasszony. — Jól és szépen van mondva; de én önnek azt mondom, hogy nincs joga uramon eladott borok fizetését követelni.

Jalochard. — Ej ej, de még is, de még is! Godfroy atya borismerővolt; örömet szörbölt valami jót, a' kedves ur...Isten tudja, milly örömet ivott valami jót!

Gazdasszony. — De hogy' lehet olyat állítani?

Jalochard. — Én igen jól emlékezem, hogy ha bor-rakhelyembe jött, mindeniket akarta kóstolni.... O ő fenéig vizsgálgatta, a' tréfás; különösen szerette a' spanyol bort; például maderait...Abból, legalább ötven üveggel tartozik, és több mint ötvennel a' Chateau-margaut-ból; mert a' bel-földi borokat sem vetette-meg...nála egyik kedvencz tárgy nem zárta-ki a' másikat.

Gazdasszony. — Ez már szemtelenség!...Semmivel sem tartozik önnek; öt év óta egy pohár bort sem ivott.

Jalochard. — De még sem! még sem! —

Biró. — Ha a' megholt nem ivott bort, igen nehéz lesz megmutatni, hogy a' bort, mellynek fizetése követeltetik, ő rendelte-meg.

Jalochard. — Ez okból, kevés nappal halála előtt hozzám jött.

Gazdasszony. — De hogy' lehet olyat mondani: tizenöt hónap óta lábát sem mozdította; hiszen egészen nyomorult volt.

Jalochard. — (komolyan) Ez rá nézve nagy alkalmatlanság lehetett; de az mindegy. Ugy hát személyének mást tartottam; úgy hát atyja volt, kia' megrendelést tette.

Gazdasszony. — Ő csak maga volt családjából...Egyébiránt meg kell mondanom bíró uramnak, hogy Jalochard ur csak holtaknak küldi borait. Mihelyt valaki meghalt — nem láttad, mindjárt küld annak egy kosár Sauterne-t, vagy Rivesaltes-t, mintha a' szegény megholt rendelte volna-meg! Az örökösök kifizetik, hogy rokonuk utósó akaratját teljesítsék, és a' kereskedő jó nyereséget tett.

Jalochard (zavarodva). — Ej, ej anyóka! kend úgy tudja vezeték és keresztnevemet, mintha keresztvizre tartott volna!

A' bíró megfontolván, hogy a' vádló a' bor megrendelését, mellynek árát követeli, be nem bizonyíthatja, ellenkezőleg pedig kísérve annak lehetlensége, rendeli, hogy Jalochard ur borait vegye vissza, és a' költségekben megmarasztaltatik.

Biró. — És most már uram, a' megholtak ne küldjön több bort.

Jalochard. — És még is ezek legjobb vevőim! Még egy sem panaszkodott a' bor jóságán (sok könyvecskéivel visszavonul) Ajánlom magamat; — még ön halála előtt — a' legjobb Ai mousseux-ból!

Kún Pál.

Furcsa per. A' montpellier-i törvényszék igen sok ideig foglalkozott egy perrel, és pedig egy ritka tárgyúval; t. i. az első franczia granátos Latour d' Auvergne szíve felett. Két rokon perlekedett ennek bírásáért. Tudomás szerint ez első granátosnak teteme Ambergnél nyugszik bajor országban.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri ustza 453.